

YLÖJÄRVEN KAUPUNGIN VASTINE JULKISTA HANKINTAA KOSKEVASSA ASIASSA TEHDYN VALITUKSEN JOHDOSTA

Viite: Markkinaoikeus Dnro 287/03.94.04.00.04/2025

Hankintayksikkö

Ylöjärven kaupunki (jäljempänä ”**Hankintayksikkö**”)
Räikäntie 3, PL 22
33471 Ylöjärvi
tekninen.kirjaamo@ylojarvi.fi

Valittaja

Haseka Oy (jäljempänä ”**Valittaja**”)
y-tunnus 3393410–9
PL 215
00101 Helsinki
robert.honkila@haseka.fi

VASTINEPYYNTÖ

Markkinaoikeus on kehottanut Hankintayksikköä antamaan kirjallisen vastineensa Haseka Oy:n valituksen johdosta.

VAATIMUKSET

Hankintayksikkö pyytää kunnioittavasti, että markkinaoikeus

- 1) hylkää Haseka Oy:n valituksen kokonaisuudessaan kaikkine vaatimuksineen; ja
- 2) velvoittaa Haseka Oy:n korvaamaan Hankintayksikölle asiassa aiheutuneet myöhemmin ilmoitettavat oikeudenkäyntikulut (alv. 0 %) korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua markkinaoikeuden päätöksestä lukien.

LIIKESALAISUUDET

Vastine ei sisällä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/ 1999, ”julkisuuslaki”) nojalla salassa pidettäviä liike- tai ammattisalaisuuksia.

Osa vastineen liitteistä on merkitty salassa pidettäväksi. Kyseiset liitteet ovat salassa pidettäviä asianosaisiin ja yleisöön nähden.

MARKKINAOIKEUDEN PYYTÄMÄT TIEDOT

Hankintayksikkö toimittaa ohessa markkinaoikeuden pyytämät tiedot hankinnasta:

Hankinnasta julkaistu hankintailmoitus on vastineen liitteenä numero 1.

Tarjouspyyntö liitteineen on vastineen liitteenä numero 2.

Valittajan tarjous liitteineen on vastineen liitteenä numero 3. Salassapidettävä.

Tarjouskilpailun voittaneen tarjoajan tarjous liitteineen on vastineen liitteenä numero 4. Salassapidettävä.

Lisäselvityspyyntö on vastineen liitteenä numero 5.

Asiakastiedosta haettu yritysraportti on vastineen liitteenä numero 6.

Valittajan lisäselvitys on vastineen liitteenä 7.

Valituksenalainen hankintapäätös on vastineen liitteenä 8.

Tarjousten vertailutaulukko on vastineen liitteenä 9.

Selvitys tiedoksiannosta liitteineen on vastineen liitteenä numero 10.

Hankintaoikaisuvaatimus on vastineen liitteenä numero 11.

Valitus markkinaoikeuteen on vastineen liitteenä numero 12. Salassapidettävä.

Väliaikainen hankintasopimus on vastineen liitteenä numero 13. Salassapidettävä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen ratkaisu on vastineen liitteenä numero 14.

ASIAN TAUSTAA

Hankintayksikön selostus asiasta

Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosasto (jäljempänä ”Hankintayksikkö”) kilpailutti keväällä 2025 ruokakuljetuspalvelut kaupungin valmistuskeittiöiltä kouluihin ja päiväkoteihin sopimuskaudelle 1.8.2025-31.7.2027 + optiokausi 1.8.2027-31.7.2028. Tästä Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016; jäljempänä ”hankintalaki”) mukaisesta EU-kynnsarvon ylittävstä hankinnasta jätettiin julkaistavaksi hankintailmoitus HILMA-palveluun (www.hankintailmoitukset.fi) ja EU:n TED-palveluun (<https://ted.europa.eu/>) 28.3.2025 (*Liite 1 Hankintailmoitus 28.3.2025*). Hankintamenettelynä oli avoin kilpailutus (*Liite 2 Tarjouspyyntö liitteineen 28.3.2025*).

Tarjousten jättöaika päättyi 29.4.2025 kello 12.00, johon mennessä tarjoukset pyydettiin jättämään sähköisesti tarjouspalvelussa. Määräaikaan mennessä tarjouksia vastaanotettiin seuraavasti: Haseka Oy, Pirkanmaan aluetaksi Oy ja Posti Oy.

Lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016, Hankintalaki) 96 §:n mukaan hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta. Haseka Oy:ltä (jäljempänä ”Valittaja”) pyydettiin tarjousten avaamisen jälkeen 29.4.2025 hankintalain mukaisesti kirjallista selvitystä (*Liite 5 Lisäselvityspyyntö 29.4.2025*) tarjouksen hinnoista ja kustannuksista, koska annettu tarjous (*Liite 3 Valittajan tarjous liitteineen 29.4.2025*) vaikutti kohteiden 1 ja 3 osalta poikkeuksellisen alhaiselta. Lisäselvityspyyntö lähetettiin Valittajalle sähköpostitse 29.4.2025. Lisäselvitystä pyydettiin 5.5.2025 kello 10.00 mennessä.

Hankintayksikkö pyysi (*Liite 5*) Valittajalta vapaamuotoista selvitystä antamastaan tarjouksesta seuraavien tietojen osalta:

- annetut hinnat (€ / pudotus / toimituspiste) vaikuttavat poikkeuksellisen alhaisilta, miten tarjoaja perustelee hintaa?
- onko tarjoaja huomionut että kohteiden hoitamiseen tarvitaan useita autoja ja kuljettajia?
- onko tarjoaja huomionut hinnoittelussa lakisääteiset sosiaali- ja työoikeudelliset velvoitteet?
- millaista kuljetuskalustoa tarjoaja on suunnitellut tarjottuihin kohteisiin?”

Valittaja toimitti selvityksen sähköpostitse annetun määräajan puitteissa 4.5.2025 (*Liite 7 Valittajan lisäselvitys 4.5.2025*). Selvityksen mukaan Valittajan alhainen hinta perustuu ”tarkoitukseen yhdistää mahdollisuuksien mukaan palvelun tuottamiseen käytettäviä yksiköitä mahdollisesti muihin toteutettaviin kuljetuksiin”. Valittaja tuo esiin, että yksiköllä on mahdollisesti tuottavaa ajosuoritetta myös Ylöjärven kaupungin aamupäivän ateriakuljetusten lisäksi. Valittajan antama selvitys on hyvin yleispiirteinen eikä siinä tuoda esiin missä laajuudessa tai maantieteessä mainittuja yhdisteltäviä kuljetuksia mahdollisesti järjestetään. Hankintayksikön arvion mukaan yhdisteltävien kuljetusten todentaminen ei annetun selvityksen pohjalta onnistu, ja alhaisten tarjottujen hintojen perustelu jää hyvin pintapuoliseksi.

Ylöjärven kaupungin tekninen lautakunta käsitteli ruokakuljetusten hankintaa kokouksessaan 15.5.2025 § 65. Lautakunta päätti hylätä määräaikaan mennessä saapuneet Haseka Oy:n ja Pirkanmaan aluetaksi Oy:n tarjoukset, jolloin ainoastaan Posti Oy:n tarjous otettiin mukaan vertailuun (*Liite 9 Vertailutaulukko 15.5.2025*). Haseka Oy:n tarjouksen hylkäysperusteena olivat poikkeuksellisen alhaiset tarjotut hinnat sekä puutteellinen palvelukuvaus. Pirkanmaan aluetaksi Oy:n hylkäysperusteena oli puutteellinen palvelukuvaus. Tekninen lautakunta päätti hyväksyä Posti Oy:n tarjouksen ruokakuljetusten hoitamisesta sopimuskaudella 1.8.2025-31.7.2027 (*Liite 8 Valituksenalainen hankintapäätös 15.5.2025, Liite 10 Selvitys tiedoksiannosta liitteineen 16.5.2025*).

Hankintalain 134 § edellyttämällä tavalla todetaan, että Valittaja on tehnyt 16.5.2025 sähköpostitse valituksen kohteena olevasta hankintapäätöksestä hankintaoikaisuvaatimuksen (*Liite 11 Hankintaoikaisuvaatimus 16.5.2025*). Hankintaoikaisuvaatimuksen käsittelee alkuperäisen hankintapäätöksen tehnyt taho eli Ylöjärven kaupungin tekninen lautakunta, joka on ratkaissut hankintaoikaisuvaatimuksen kokouksessaan 25.6.2025 § 95 (*Liite 14 Hankintaoikaisuvaatimuksen ratkaisu 25.6.2025.*)

Valittaja jätti hankintapäätöksestä valituksen markkinaoikeuteen 30.5.2025 (*Liite 12 Valitus markkinaoikeuteen 30.5.2025*).

Hankintayksikkö teki hankintalain § 153 mukaisen väliaikaisen hankintasopimuksen ruokakuljetuksista Posti Oy:n kanssa 4.6.2025 (*Liite 13 Väliaikainen hankintasopimus 4.6.2025*).

VALITTAJAN ESITTÄMÄT VÄITTEET JA HANKINTAYKSIKÖN PERUSTELUT

Vastaus valittajan esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausuma esitetystä selvityksestä

Valittajan vaatimuksen mukaan Valittaja olisi tullut hyväksyä yhdeksi hyväksytyksi tarjoajaksi, ja valittajan tarjous yhdeksi hyväksyttäväksi tarjoukseksi hankintapäätöksellä ja hankintamenettelyssä. Hankintayksikkö on hylännyt Valittajan tarjouksen hankintalain ja tarjouspyynnön ehtojen mukaisesti, ja vastaa seuraavassa Valittajan esittämiin väitteisiin.

Lisäselvityspyynnön yksilöinti

Valittajan mukaan Hankintayksikön selvityspyynnöllä (*Liite 5*) olisi tullut yksilöidä selkeästi mitä pyynnöllä on haluttu tai tarkoitettu yksilöitävän. Hankintayksikön selvityspyynnössä viitataan hankintalain § 96, jonka mukaan hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta. Näin ollen Hankintayksikkö on riittävällä tavalla yksilöinyt lisäselvityksen tarpeen, joka kohdistuu nimenomaan poikkeuksellisen alhaiselta vaikuttaviin tarjottuihin hintoihin. Hankintayksikkö on selvityspyynnössä olevilla kysymyksillä täsmentänyt selvittettäviä asioita ja tiedustellut muun muassa miten Valittaja perustelee hintaa.

Hankintalain 96 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta. Näin ollen hankintayksiköllä on velvollisuus pyytää selvitystä ja tarjoajalla velvollisuus antaa selvitys hankintayksikön pyynnöstä aina kun kysymyksessä on poikkeuksellisen alhaiselta vaikuttava tarjous. Tarjotun hinnan tai kustannusten poikkeuksellisuuden arvioiminen on kuitenkin hankintayksiköiden harkintavallassa. (HE 108/2016) Hankintalaki ei sääntele selvityspyynnön muotoa.

Hankintayksikkö on tarkastanut Valittajan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen pääkohdat ja pyytänyt Valittajaa toimittamaan tarvittavat selvitykset sen osoittamiseksi, että kyseinen tarjous on

varteenotettava. Valittajalta on pyydetty vapaamuotoista selvitystä, mikä tarkoittaa, ettei selvityksellä ole määrämuotoa. Valittajalla on ollut mahdollisuus esittää tarjouksensa tueksi kaikki hankinnan luonteen ja ominaispiirteet huomioiden tarpeelliseksi katsomansa selvitykset, mutta Valittajan selvitys on ollut hyvin yleispiirteinen. Hankintayksikkö on ottanut huomioon kaikki selvitykset, jotka Valittaja on esittänyt, ennen Valittajan tarjouksen hylkäämistä koskevaa päätöstä.

Tarjotut hinnat

Valittaja perustelee tarjottuja hintoja ”tarkoituksellaan mahdollisuuksien mukaan yhdistää palvelun tuottamiseen käytettäviä yksiköitä mahdollisesti muihin toteuttamiinsa kuljetuksiin”. Koska Valittajan tarjoamat hinnat olivat tarjouspyynnön kohteiden 1 ja 3 osalta yli 40 % alhaisemmat kuin seuraavaksi halvimman tarjouksen tehneen tarjoajan hinnat sekä ruokakuljetusten nykyinen hintataso, Hankintayksikölle olisi tullut perustella tarkemmin ja todentaa muiden yhdisteltävien kuljetusten olemassaolo, jotta Hankintayksikkö olisi voinut varmistua hinnoittelun oikeellisuudesta.

Valittajalta vaaditun lisäselvityksen rinnalla Hankintayksikkö on pyrkinyt selvittämään Valittajan liiketoimintaa ja sen laajuutta hankintapäätöksen tueksi. Valittajan ilmoittama kotisivujen internet-osoite haseka.fi ei toimi, joten sieltä ei saatu tietoa Valittajan liiketoiminnasta. Asiakastiedosta 30.4.2025 haettujen yritystietojen (*Liite 6 Asiakastiedon raportti 30.4.2025*) mukaan Valittajalla oli vuonna 2024 henkilöstöä 2 henkilöä ja liikevaihtoa 1–199 tuhatta euroa. Nämä avainluvut eivät tue Valittajan esitystä siitä, että sillä olisi useita kuljettajia ja muita säännöllisiä kuljetuksia, joihin yhdistettynä alhaiset hinnat olisivat perusteltuja. Valittaja on ilmoittanut sekä tarjouksessaan että valituksessaan, ettei se käytä eikä tule käyttämään palvelun tuottamisessa alihankkijoita.

Valittaja on tuonut valituksessaan markkinaoikeudelle esiin laskentakaavan, jolla Valittaja perustelee alhaisia hintoja. Laskentakaava perustuu tuntihinnoitteluun. Hankintayksikön 28.3.2025 julkaiseman tarjouspyynnön (*Liite 2*) mukaisesti tarjotut hinnat tuli ilmoittaa tarjouksella muodossa € / pudotus / toimituspiste. Tarjouspyynnössä todettiin, että muulla tavalla ilmoitettua hintaa ei oteta huomioon. Näin ollen Valittajan hankintapäätöksen antamisen jälkeen esittämää laskentakaavaa ei huomioida. Valittaja myös väittää, että käytetty laskentakaava on ollut nähtävissä tai havaittavissa tarjotulla tarjouksella. Väite on virheellinen, sillä Valittaja on tarjonnut kuljetuspalvelua tarjouspyynnössä pyydettyssä muodossa eli € / pudotus / toimituspiste.

Markkinaoikeus on oikeuskäytännössään katsonut, että Hankintayksiköllä on harkintavaltaa arvioida oman ammattitaitonsa ja kokemuksensa pohjalta sitä, onko tarjoajan mahdollista, sillä tavalla kuin hankintayksikkö on tarjouspyyntöön hankinnan kohteen ja sisällön määritellyt, toteuttaa hankinta sillä tarjoushinnalla, jonka tarjoaja on tarjouksessaan antanut. Hankintayksiköllä on oikeus arvioida tarjoajan antamaa tarjousta ja selvitystä myös siltä kannalta, mihin tarjoajien väliset hintaerot perustuvat. Poikkeuksellisen alhaisten tarjousten hylkäämisellä mahdollistetaan hankintayksikölle hankinnasta aiheutuvien riskien, kuten tarjoushinnan riittämättömyydestä todennäköisesti aiheutuvien taloudellisten riskien huomioiminen. Hankintayksikkö on tässä tapauksessa arvioinut Valittajan tarjoamat hinnat hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden poikkeuksellisen alhaiseksi ja täten hylännyt tarjouksen.

Valittajan sosiaali- ja työoikeudelliset velvoitteet

Lisäselvityksessään (*Liite 7*) Valittaja vahvistaa, että se on huomioinut hinnoittelussaan lakisääteiset sosiaali- ja työoikeudelliset velvoitteet. Koska Valittajalla on 29.4.2025 päivätyn, tarjouksen liitteenä toimitetun verovelkatodistuksen (*Liite 3*) mukaan maksamattomia työnantajan ennakonpidätys- ja sairausvakuutusmaksuja sekä alv-tilityksiä, Hankintayksikön on syytä epäillä, että alhaiset hinnat perustuvat ainakin joiltain osin sosiaali- ja työoikeudellisten velvoitteiden laiminlyömiseen. Hankintalain 81 §:n 4 momentin mukaan hankintayksikkö voi päätöksellään sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle ehdokkaan tai tarjoajan, joka on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa Suomen tai sijoittautumismaansa veroja tai sosiaaliturvamaksuja ja jonka hankintayksikkö voi näyttää toteen muulla kuin lainvoimaisella päätöksellä tai tuomiolla.

Kohteiden hoitaminen

Hankintayksikkö on selvityspyynnöllä (*Liite 5*) kysynyt, onko Valittaja huomioinut, että kilpailutettujen kohteiden hoitamiseen tarvitaan useita autoja ja kuljettajia. Valittaja vahvisti lisäselvityksessään, että se on varautunut useiden autojen ja kuljettajien käyttöön. Valittajan tarjoama hinta on Hankintayksikön näkemyksen mukaan niin alhainen, että se ei mahdollista monipuolisen kaluston, useamman kuljettajan ja sivukulujen kattamista. Hankintayksiköllä on perusteltu syy uskoa, että alhaisen tarjoushinnan syynä on tarjoajan tarkoitus hinnan myöhempään nostamiseen vedoten kuljetuspalvelun todellisiin kustannuksiin (HE 108/2016). Näin ollen Hankintayksikkö on arvioinut tarjouksesta koituvien taloudellisten riskien realisoituvan hinnankorotusten muodossa.

Tarjouksen hylkääminen

Valittaja esittää, että Hankintayksikön olisi tullut selvityspyynnöllä tuoda esiin ja vaatia myös muut hankintapäätöksellä olevat seikat, jotka johtivat hylkäävään päätökseen. Valittajan tarjouksen hylkääminen hankintapäätöksen (*Liite 8*) yhteydessä perustui kahteen seikkaan, josta poikkeuksellisen alhaisia hintoja on käsitelty edellä. Niistä Hankintayksikkö on pyytänyt hankintalain 96 §:n mukaisen selvityksen, johon Valittaja on määrääjassa vastannut. Hankintalain 96 §:n 2 momentin mukaan hankintayksikkö voi hylätä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen, jos tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä tarjottujen hintojen tai kustannusten alhaista tasoa. Valittajan toimittama lisäselvitys ei riittävästi ja luotettavalla tavalla selittänyt tarjottujen hintojen alhaista tasoa, minkä vuoksi Valittajan tarjouksen hylkääminen on aiheellinen ja perusteltu.

Valittajan tarjous hylättiin alhaisten hintojen lisäksi puutteellisten liitteiden vuoksi. Tarjouspyynnön (*Liite 2*) mukaisesti tarjousten valintaperusteena käytettiin kokonaistaloudellista edullisuutta, jonka perusteena oli halvin hinta. Laadulliset tekijät huomioitiin tarjouspyyntöön kirjattujen ehdottomien laatuvaatimuksien kautta. Tarjouspyynnössä on vaadittu tarjoajilta vapaamuotoinen palvelukuvaus tarjottavasta kokonaisuudesta ja toteutuksesta. Tarjouspyynnön mukaan palvelukuvauksen oli sisällettävä *vähintään* seuraavat asiat:

- omavalvontasuunnitelman lyhyt kuvaus
- kuvaus laadun valvonnasta ja toiminnan kehittämisestä
- kuvaus kuljetuksen varajärjestelmästä poikkeustilanteissa, kuten laitteiden rikkoutuminen ja henkilöstön yllättävät poissaolot
- tiedot kuljetushenkilöstön ammattitaidosta ja koulutuksesta
- kuvaus reklamaatioiden ja asiakaspalautteiden käsittelystä, reklamoinnin prosessikuvaus
- kuvaus asiakastyytyväisyyden mittaamismenetelmistä ja tiheydestä
- kuvaus, miten toimittaja huomioi ympäristöasiat toiminnassaan
- tarjoajan yhteystiedot mukaan lukien suora puhelinnumero kuljetusauton kuljettajalle.

Valittaja on toimittanut palvelukuvauksen tarjouksensa (*Liite 3*) liitteenä. Valittajan palvelukuvauksessa on hankintapäätöksessä (*Liite 8*) todetun mukaisesti kuvattu puutteellisesti tai ei lainkaan yrityksen omavalvontaa, asiakastyytyväisyyden mittaamista, kuljettajien koulutusta ja ammattitaitoa. Näiden osa-alueiden kuvauksen puutteita käsitellään seuraavassa.

Elintarvikealan kuljetusten omavalvontasuunnitelma sisältää tyypillisesti muun muassa kuljetuslaitteita ja -kalustoa koskevat vaatimukset, kuljetuslämpötilat, lämpötilaseurantajärjestelmän sekä muut kuljetuksen kannalta elintarvikehygieenisesti tärkeät vaiheet kuten elintarvikkeiden lastauksen ja purun. Omavalvontaohjeita ja -lomakkeita on yleisesti saatavilla muun muassa Ruokaviraston internet-sivuilta, ja ne ovat logistiikka-alalla toimivien yritysten tiedossa. Valittajan toimittaman omavalvonnan kuvauksen mukaan Valittajalla on käytössä monipuolinen omavalvontasuunnitelma. Sen sisältöä ei ole kuitenkaan avattu kuvauksessa millään tavalla. Valittajan kuvauksen mukaan autoa ja kuormaa käsitellään laadukkaasti, ja autot pestään viikoittain. Kuvaus on hyvin yleispiirteinen eikä siitä ilmene omavalvonnan tiheys, menetelmä tai raportointi. Koska hankinnassa on kyseessä elintarvikkeiden ja aterioiden kuljettaminen lasten ja nuorten käyttöön, on Hankintayksikön varmistuttava niiden asianmukaisesta käsittelystä ja palvelutuottajan omavalvonnasta. Valittajan toimittama kuvaus ei todenna omavalvontaa Hankintayksikköä tyydyttävällä tavalla.

Tarjouspyynnön mukaan palvelukuvauksessa tuli kuvata asiakastyytyväisyyden mittaamismenetelmät ja tiheys. Valittajan toimittamassa palvelukuvauksessa asiakastyytyväisyyden mittaamisen on kuvattu tapahtuvan tiheällä kommunikaatiolla kuljettajien kanssa. Kuljettajat ovat Valittajan henkilöstöä, eikä vuorovaikutus heidän kanssaan ole asiakkaan (Hankintayksikön) tyytyväisyyden mittaamista. Valittajan antama kuvaus on hyvin lyhyt ja yleispiirteinen eikä kerro lainkaan mittaamisen tiheydestä tai menetelmästä.

Edelleen tarjouspyynnön mukaan palvelukuvauksessa tuli antaa tiedot tarjoajan kuljetushenkilöstön ammattitaidosta ja koulutuksesta. Valittajan toimittamassa palvelukuvauksessa todetaan tämän osalta, että Valittajan kuljetushenkilöstö on ammattitaitoista sekä tehtävään koulutettua. Lisäksi Valittaja tuo esiin, että jokainen kuljettaja käy läpi kattavan perehdytysprosessin, mutta tätä prosessia ei ole avattu tekstissä millään tavalla. Huomioiden, että Valittajan palveluksessa on hyvin vähän henkilöstöä (2 henkilöä vuonna 2024), eikä alihankkijoita

käytetä, olisi kuljettajien koulutustaustaa ja esimerkiksi ammattipätevyyksiä tullut kuvata yhtä virkettä laajemmin.

Valittaja esittää, että Hankintayksikön olisi tullut selvityspyynnöllä tuoda esiin ja vaatia myös muut hankintapäätöksellä olevat seikat, jotka johtivat hylkäävään päätökseen. Alhaisten hintojen osalta hankintayksikkö on pyytänyt Valittajalta hankintalain mukaisen selvityksen. Palvelukuvauksen osalta täsmennystä ei ole pyydetty, sillä Hankintayksiköllä on harkintavaltaa siitä pyytääkö se tarjoajia täsmentämään tai täydentämään asiakirjoja, mutta velvollisuutta tähän ei ole (Hankintalain 74 §, HE 108/2016).

Hankintalaki asettaa tarjoajalle sekä osoittamisvelvoitteen että huolellisuusvelvoitteet tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuudesta. Tarjoaja on vastuussa tarjouksen sisällöstä ja siitä, että tarjous on tarjouspyynnön mukainen. Jos tarjouksessa olevat tiedot tai asiakirjat ovat puutteellisia tai virheellisiä taikka jotkut asiakirjat tai tiedot puuttuvat, hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa tai ehdokasta toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään tietoja tai asiakirjoja. Hankintayksiköllä on kuitenkin harkintavaltaa sen osalta pyytääkö se tarjoajia täsmentämään tai täydentämään asiakirjoja. Hankintayksiköllä ei siten vastoin ole velvollisuutta antaa ehdokkaille tai tarjoajille oikeutta täsmentää tai täydentää tarjouksia. (HE 108/2016)

Hankintayksikkö katsoo, että edellä esitetyt puutteet Valittajan palvelukuvauksessa ovat merkittäviä. Tarjouspyynnössä todetaan, että tarjoaja, joka ei toimita vaadittuja selvityksiä, tai jonka selvitykset ovat puutteellisia, voidaan sulkea pois tarjouskilpailusta. Hankintapäätöksessä esiin tuotu hylkäysperuste on aiheellinen ja perusteltu.

Muut valittajan esittämät muut väitteet

Muina seikkoina Valittaja tuo esiin, että Hankintayksikkö ei ole tiedustellut Valittajalta referenssitietoja tai hinnoittelumallia. Hankintayksikkö ei ole tiedustellut näitä tekijöitä, koska niitä ei ole kysytty tarjouspyynnössä eivätkä ne ole hankintapäätöksen perusteena.

Valittaja esittää, että Hankintayksikkö ei ole erikseen pyytänyt täydentävää eriteltyä mallia Tarjoajan (Valittajan) hinnoille. Hankintayksikkö on pyytänyt Valittajalta hankintalain mukaisesti selvityksen alhaisten hintojen osalta. Edelleen Valittaja esittää, että Hankintayksikön olisi tullut käyttää hinnan määrittelyn tasossa yleistä indeksiä tai hintatasoa vastaavissa kuljetuksissa. Hankintayksikkö on verrannut Valittajan tarjoamia poikkeuksellisen alhaisia hintoja sekä Hankintayksikön nykyisiin ruokakuljetushintoihin, muihin 28.3.2025 julkaistun tarjouskilpailun saatuihin tarjouksiin sekä alan yleiseen hintatasoon. Hankintayksiköllä on kuluneen viiden vuoden ajalta kokemusta neljän eri palveluntuottajan hinnoittelusta ja tehdyistä indeksikorotuksista. Hankintayksikkö on siis kartoittanut alan yleistä hintatasoa toisin kuin Valittaja väittää. Valittaja on vedonnut valituksessaan ja hinnoittelussaan siihen, että sitä on pidettävä logistiikan alan asiantuntijana. Tosiasiassa Valittajan toimiala on TOL 69201 Laskentatoimi, kirjanpito ja veroneuvonta, ei logistiikka tai kuljetuspalvelut. Näin ollen Hankintayksikkö katsoo, ettei Valittaja ole logistiikan alan asiantuntija.

Valittaja esittää edelleen, että sen tarjoama hinta kaikki osa-alueet yhteen laskien on 7,81 % edullisempi kuin seuraavaksi edullisimman tarjouksen jättäneen tarjoajan hinnat. Hankintayksikkö on tarjouspyynnöllä ilmoittanut, että hinnat vertaillaan kohteittain muodossa € / pudotus / toimituspiste. Näin ollen Valittajan valituksella esittämää laskelmaa yhteenlasketusta kokonaishinnasta ei huomioida.

LOPUKSI

Hankintalain esitöiden mukaan hankintayksikön oikeus hylätä hinnaltaan poikkeuksellisen alhainen tarjous perustuu osaltaan siihen, että hankintayksiköllä on oikeus turvata oma sopimusoikeudellinen asemansa tilanteessa, jossa sillä on syytä arvioida, että tarjouksen hyväksyminen tarkoittaisi riskiä toimituksen laiminlyömisestä taikka puutteellisuudesta. Tässä arvioinnissa hankintayksikön on otettava huomioon asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena. (MAO:544/2024)

Kun arvioidaan hankintamenettelyssä annettua tarjousta kokonaisuutena, yksittäisen hankinnan osan, tuotteen tai suoritteen edullinen hinta ei lähtökohtaisesti merkitse sitä, että tarjoaja ei sen vuoksi kykenisi selviytymään sopimusvelvoitteistaan. Markkinaoikeus on todennut oikeuskäytännössään, että tarjousten väliset hintaerot voivat yleisesti johtua yritysten välisistä eroista esimerkiksi tuotannon tehokkuudessa, katevaatimuksissa tai pyrkimyksessä vallata uusia markkinoita. Tällaiset syyt eivät oikeuta tarjouksen hylkäämiseen alihintaisena, jos tarjoaja pystyy luotettavasti osoittamaan mahdollisuutensa hankinnan toteuttamiseen. (MAO:544/2024) Tässä tapauksessa Hankintayksikkö katsoo, että Valittaja ei kuitenkaan ole pystynyt luotettavasti osoittamaan mahdollisuuttaan hankinnan toteuttamiseen.

Hankintayksikkö voi hylätä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen, jos tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä tarjottujen hintojen alhaista tasoa. Tässä tapauksessa hankintayksikkö on katsonut, ettei Valittaja ole riittävällä tavalla ja luotettavasti selvittänyt tarjottujen hintojen alhaista tasoa ja arvioinut, että tarjouksen hyväksyminen tarkoittaa riskiä toimitusten laiminlyömisestä tai puutteellisuudesta sekä mahdollisista hinnankorotuksista.

Hankintayksikkö toteaa vastineensa lopuksi, että 28.3.2025 julkaistulla tarjouspyynnöllä on todettu, että Tarjoaja, jolla ei voida katsoa olevan teknisiä, taloudellisia, tai muita edellytyksiä hankinnan toteuttamiseksi tai joka on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten sosiaalimaksujen suorittamisen Suomessa tai siinä maassa, jossa toimijan päätoimipaikka sijaitsee, voidaan sulkea pois tarjouskilpailusta. Tämä ja edellä esitetyt perustelut huomioiden Hankintayksiköllä on ollut aiheellinen ja perusteltu syy hylätä Valittajan tarjous.

Hankintayksikkö toteaa toimineensa hankintamenettelyn kaikissa vaiheissa hankintalain ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua noudattaen. Hankintayksikkö ei ole toiminut julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti.

OIKEUDENKÄYNTIKULUT

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Hankintayksikölle on aiheutunut kuluja Haseka Oy:n valituksesta. Hankintayksikkö katsoo, että Haseka Oy on velvoitettava korvaamaan Hankintayksikön myöhemmin ilmoittamat oikeudenkäyntikulut.